

Drogy provázejí lidstvo po tisíciletí. Jde o to, s jakým cílem a v jakém dávkování tu kterou látku použijeme. Tatáž látka může být v určitém případě lékem, v jiném drogou. Lidé od pradávna využívají obojího. Každá kultura měla svou drogu, která byla běžnou součástí legend, mýtů, prostě tradice. Ve většině případů ovšem nevyvolávala žádné nepříjemné důsledky, byla obvyklá, byla součástí oné kultury, nevedla k jejímu rozkladu. Droga měla svou jasně vymezenou úlohu (např. jihoameričtí Indiáni žvýkali koku, aby přežili určitá období svého života; opium bylo součástí meditací čínských filozofů a učenců; mexičtí Indiáni dobře znali účinky halucinogenních látek v kaktusech; naši keltští předchůdci užívali extrakty z hub atd.). Dokonce už v pravěku je prokázána konzumace drog. Droga tolerovaná určitou kulturou či společenstvím se prakticky nedostala za její hranice. Se vzrůstajícím obchodem a objevováním světa se začínaly objevovat i slasti přivezených drog (např. tabák z Ameriky, opium z Orientu). V 19. století znal civilizovaný svět všechny typy dnešních drog. Jejich zneužívání se však stalo záležitostí velmi úzkého okruhu dobře ekonomicky situovaných lidí. V tomto období se drogy kromě alkoholu a tabáku nestaly masovější záležitostí, ačkoli ve většině případů byly volně dostupné. Zlaté časy drog nastaly ve 20. století. Drogy se staly masovou záležitostí se vším negativním, co k nim neodmyslitelně patří. Boj proti zneužívání drog nabyl univerzální charakter. Drogových problémů nebyl již ušetřen žádný stát na světě a žádný stát na světě již nebyl jen typicky tranzitním státem. Drogy tedy k lidstvu neoddělitelně patří. Nelze reálně očekávat, že se někdy podaří násilně vyrobit "nové lidi". Je možné pouze za cenu velkých nákladů dosáhnout dílčích úspěchů, ale drog jako takových se nikdy nezbavíme.

Pokud jde o vývoj drogové scény v naší republice, tak je třeba konstatovat, že socialistické Československo bylo odříznuté od světového obchodu s drogami a plnilo pouze roli tranzitní země. Ani československá koruna nebyla pro drogovou mafii zajímavou měnou. Pouze poměrně malá skupina lidí užívala pervitin či kouřila marihuanu. Po listopadu 1989 se však situace dramaticky změnila. Drogy nelítostně zasáhly v plné své nebezpečnosti i naši republiku. Konzumace drog rok od roku rapidně stoupá, věková hranice osob, které s drogou začínají experimentovat, se výrazně snižuje a v současné době není výjimkou, že drogy jsou prodávány a užívány mládeží základních škol. Česká republika je nejen tranzitní zemí, ale stává se také významnou cílovou zemí pro odbyt drog. V oblasti drogové kriminality dochází k velmi prudkému a vzestupnému vývoji, současná situace v této oblasti je v České republice plně srovnatelná se situací v zemích, kde drogová scéna měla oproti České republice náskok několika desetiletí.¹ S jistou mírou zjednodušení tak lze český vývoj v posledních šestnácti letech prohlásit za akcelerovaný obraz toho, co západní Evropa prožila a prožívá od konce šedesátých let, na což reagovala i naše legislativa. Právě vývoji trestněprávní úpravy drogových deliktů věnuji v rámci této práce celou druhou kapitolu.

Hlavním cílem této práce je pak detailně teoreticky rozebrat současnou trestněprávní úpravu drogových deliktů v trestním zákoně a poukázat na praktické dopady novely trestního zákona č. 112/1998 Sb. s tím, že velká pozornost bude věnována ustanovení § 187a TrZ, které zavedlo trestnost držení drog pro vlastní potřebu. Už v tomto úvodním pojednání je možno zjednodušeně konstatovat, že negativa převážila nad pozitivy, a proto se snažím v rámci této práce nejen hodnotit současný trestněprávní stav v této oblasti,

¹ Berzsi, G.: Současná situace v oblasti nezákoných drog v ČR. Bulletin NPDC, 1998, číslo 3, str. 4

nýbrž také ukázat různé cesty, kudy by se mohl boj s tímto negativním jevem v naší společnosti ubírat. Jsem si přitom vědom, že drogy se staly součástí našeho života, že ideální bezdrogová společnost neexistuje a nikdy existovat nebude. Drogy lze těžko vymýtit, je ovšem třeba snižovat rizika s nimi spojená.